

PATKÁNYOKAT AZ AKNAFRONTRA

DDr. Mueller Othmár
a hadtudomány kandidátusa

A fenti címmel jelent meg a FAZ (Frankfurte Allgemeine Zeitung) 2002. február 3.-ai számában egy igen hosszú cikk. Más német lapokban szintén foglalkoztak az elmúlt időszakban, a taposóaknák felderítésének biológiai lehetőségeivel.

E cikkek aktualitását az adja, hogy a Bundeswehr immáron Afganisztánban is erős kontingenssel vesz részt az ottani mentesítő, békefenntartó tevékenységben, ahol a korábban letelepített taposóaknák helye gyakorlatilag felderíthetetlen, számuk 10 millió körül valószínű. Mindez igényli új utak keresését is a felderítésben, hiszen a különböző helymeghatározó eszközökkel lassú a hatástalanítás, s a jelenleg bevett 200 aknakereső kutya bizonyos „szimatolási tartam” után pihenőre szorul.

A német külügyminisztérium az Afganisztánban működő „Mine Detection Dog Centert” évi 1,3 millió euróval támogatja. A kutyák is bizonyos hibaszázalékkal dolgoznak, előfordul, hogy 1-1 aknát „átszagolnak”, ráadásul a különböző betegségek iránt is fogékonyak lehetnek.

Az USA –beli Montanai Egyetem és az albuquerquei Sandia National Laboratory az US-Army megbízásából már hosszabb ideje vizsgálja méhek felhasználását a „dekontaminációs célokra”. A kutatók szerint, a méhek „repülő porszívók, mert a virágpollenek mellett porrészecskéket és illó kemikáliákat is begyűjtenek. Ha tehát a méhkasba érzékeny szenzorokat helyeznek el, így érzékelhető, hogy a „gyűjtőkörnyéken” robbanóanyagokat begyűjtöttek-e?

Kis antennák révén meghatározható az adott méhcsapat repülési útvonalterülete és a méhek arra is „edzhetők” (Bromenshenk kutató szerint), hogy keressék a robbanóanyagokat (jutalomként cseppekben szirupot kapnának). A kísérletek szerint a robbanóanyagokkal (aknákkal) szennyezett területi pontokat „meglehetősen megbízhatósággal” felderítették a méhek. Mindazonáltal az volt a végkövetkeztetés, hogy az aknátlanító csapatok megbízható méh-felderítési akcióinak bevetéséig „még sok szirup fog folyni”.

Az amerikai hadsereg a „Controlled Biological Systems Program” keretében foglalkozik a darazsak és a speciális molyok bevetésével, de ez a kutatás még igencsak gyerekcipőben jár.

Mindazonáltal a legnagyobb reményt a patkányok aknafelderítési képességeihez fűzik. A genfi „International Center for Humanitarian Demining” finanszírozza a Rotterdami Egyetem (Belgium) „Apopo” nevű szervezetének tevékenységét. Weetjens kutató szerint a patkányok jobban szagolnak, mint a kutyák, a betegségek iránt kevésbé fogékonyak, tartásuk és edzésük, kiképzésük sokkal egyszerűbb, mint a kutyáké.

A legnagyobb kiterjedésű kísérletek Tanzániában folynak. Különösen az úgynevezett afrikai óriáspatkányok (*cricetomys gambianus*) látszanak alkalmasnak erre a feladatra. Ezek akár 8 évig is élnek, súlyuk akár másfél kilogramm is lehet. Kiképzésük körülbelül 3 hónapig tart.

Az „aknapatkányok” egy körülbelül 7 méter hosszú pórázon szaladgálnak, és ha robbanóanyagot szagolnak, karmaikkal kaparásznak. Jutalmul kedvenc gyümölcsökből kapnak egy falatot. A póráz mozgatható lécen van elhelyezve, s ha a patkány nem talált semmit, körülbelül 40 centiméterrel előre tolják a keresési sávot.

Az afrikai óriáspatkányokat 14 különböző aknatípussal „tesztelték” és minden aknát megtaláltak. Az első kísérletnél 140 m²-nyi területet, 20 perc alatt

derítették fel, és minden aknát megtaláltak. Ez a kézi aknafelderítés százszorosa! Az emberi aknafelderítés ellenőrzésére is jók a patkányok, mert az állítólag aknamentes területet ismételten végigszimatolják.

Olyan módszert is kikísérleteztek, melynél a patkányok egy kis nyomógombot üzemeltetnek akna találásakor, mely a pórázon van elhelyezve. Ez a módszer azonban problémásabb. Mindazonáltal még sok tisztázandó kérdés vár megoldásra, a kutatók szerint azonban ez (is) lehet a jövőbeni aknamentesítés egyik ígéretes módszere.

Forrás: Frankfurter Allgemeine Zeitung Sonntagszeitung, 2002. február 3.-ai száma, 66. oldal.

